

En nu er dan toch echt sneeuw ligt: onze Winternota!

Deze zomer is het nieuwe ondersteuningsplan 2023-2027 gestart. In het document staan het lange termijnperspectief en de ontwikkelagenda's beschreven. De periode tot medio 2025 kenmerkt zich in het 'investeren' in de scholen, dat maakt in het tweede deel tot en met 2027 het 'inclusiveren' mogelijk. Dit vraagt innovaties in de scholen waarvoor een i-budget beschikbaar is. Voor de 2^e helft van 2023 is een bedrag van ruim 1 miljoen aan de scholen beschikt. Hiervoor hebben zij voornamelijk omgevingen gecreëerd voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte. Hierdoor wordt verwijzing naar het VSO voorkomen en krijgen jongeren een nieuwe kans op herstel op eigen school. Andere initiatieven gingen over de gehele pedagogische basis in een school, de voorloper van de brugfunctionaris, opvang (dreigende) thuiszitters en schoolprofessionalisering op het thema armoede. Voor 2023 zijn de verwachtingen overeengekomen met de ervaringen en soms ervaren leerling en ouders (docenten) meer! De vervolgaanvragen 2024 worden door de scholen opgesteld, waarvoor 1,3 miljoen beschikbaar is.

De ontwikkelagenda is de afgelopen maanden omgezet in een uitvoeringsagenda: jaarplan 2024. Om op de schoollocaties ermee aan de slag te kunnen, werken directeuren, ontwikkelagendagroep (OAG) of multidisciplinaire werkgroepen verschillende vraagstukken uit: (door)ontwikkel-, samenwerkings-, verander-, onderzoeks- of toekomstige vraagstukken. Sinds 2023 kent het SWV een nieuw gremium dat begon als 'orthoos', de rechterhand van de schooldirecteur. Deze inmiddels 'ontwikkelagendagroep (OAG)' ontplooit zich als een kennis- en ervaringenuitwisselingscollectief. In bijna wekelijkse bijeenkomsten kijken zij terug op de bevindingen uit de weekthema's en werken ze aan vraagstukken. De basisondersteuning voor alle scholen nadert zijn finale beschrijving en de regionale thuiszittersaanpak vormt zich. In de urgentie is de overstap van VSO naar VO 'geprotocolleerd', waarvan in de praktijk geleerd mag worden. Als afgeleide van de OAG heeft een multidisciplinaire werkgroep, dus met ondersteuningscoördinatoren, begeleiders samenwerkingsverband en VSO-experts het aanwezigheidsprotocol herschreven. Als uitkomst zijn op alle scholen implementatiegroepjes ontstaan om een nulmeting te doen. Deze resultaten worden gebruikt voor het definitieve protocol dat op alle scholen doorgevoerd gaat worden.

Voor de zomer heeft het SWV een zomernota opgesteld voor extra initiatieven voor de korte termijn (tot 31 december 2023). De gedachte hierachter was om met verschillende acties het ondersteuningsnetwerk te stimuleren. Daarbij was het wijs de vraagstukken collectief te beantwoorden, ook vanwege de gezamenlijke afstemming in ons lerend netwerk, en krijgt de implementatie op de scholen prioriteit. De toen, vijf gekozen thema's zijn aan de directeuren getoetst, (b)leken van toepassing op hulpvragen uit de arrangementsgesprekken met de locaties en dragen bij aan de afname van deelname aan het gespecialiseerde onderwijs. Hierbij de stand van zaken van de realisatie van de extra initiatieven:

Ondersteuningsteams versterken

Vanuit het ondersteuningsplan heeft het ondersteuningsteam een belangrijke rol. Deze entiteit zal anders moeten kijken op de veranderende vraag in de klas en individuele behoefte van de leerling. Wat moet opgemerkt, wat is het perspectief, hoe kan dat georganiseerd worden én hoe hiervan te leren (interview)? Daarom moet er een collectieve doorstart komen van de ondersteuningsteams waarin de verschillen geïnventariseerd en overbrugd worden om op alle locaties (van elkaar) lerende eenheden te worden. Hiervoor kregen alle 18 VO&VSO-locaties €36.000,- voor de periode 1 aug-31 dec. (is 1,0 fte) om het team uit te breiden, extra activiteiten te doen of soms andere bezigheden. De verantwoording van de doelmatige besteding is uitgezet bij de directeuren.

Ketenpartners aanpak

De spil rondom de jongere is in beginsel op alle scholen de mentor/coach. Dat lijkt op alle locaties goed te werken en daar waar het wijzer kan, zijn de scholen zich hiervan bewust. Op meerdere scholen wordt de uitdaging gezien om hun overlegstructuur te herijken in analogie naar het ondersteuningsplan. Het collectieve beeld ontbrak nog voor de regio en daarom is een bijeenkomst op 9 november georganiseerd en onderzoek gedaan onder begeleiding van Zunderdorp Advies. De uitkomsten van de meeting en onderzoeksresultaten zijn opgetekend in een eerste rapport (in de bijlage). De duiding en aanbevelingen worden in een grote tafel op 18 januari met gemeenten en managers/beleidsmakers van de ketenpartners vertaald naar een werkagenda 2024. Hierin wordt de lijn van de hervormingsagenda van de jeugd meegenomen: van reactief handelen en vanuit individuele noodzaak wordt proactief, preventief een collectieve betekenis verwacht in het reguliere én gespecialiseerde onderwijs!

Regionale thuiszittersaanpak

De aandacht voor dit thema heeft ook het grootste probleem zichtbaar gemaakt; dat er meerdere jongeren zijn die al (dreigende) thuiszitters zijn. Gelukkig wordt op verschillende locaties al een curatief antwoord gezocht en met succes. In de zoektocht van de ontwikkelendagroep ontstaat een regionaal protocol dat ruimte laat om af te wijken. In de collectieve aanpak moet nog goed de verbinding met het aanwezigheidsprotocol gemaakt worden voor registratie, probleembeschrijving en perspectief (ingroeiplan). Als experiment vinden de thuiszitters hun opbouwplek in een 'passend met anderen' omgeving.

Passend met anderen

Dit is de nog uit te werken laag in de ondersteuningsroute van iedere school. Het is de scholen duidelijk dat de leerlinggebonden arrangementen veel inzet en aandacht vragen. De verkenning in de beelden om voor doelgroepen: thuiszitters te laten ingroeien, 'observatoriumplaatsen', time-out leerlingen, overstapomgeving voor VSO>VO, HB-leerling (als expertiseplek), NT2-leerlingen zachte landing en jeugdzorg+ heeft zich geprioriteerd tot de thuiszitters en VSO>VO overstap. De komende tijd gaan de leden van de OAG verder met het uitwerken van de gemeenschappelijke uitgangspunten voor onderwijstijd voor de jongeren van: ingroei, warme landing, observatie in combinatie de begeleidingstijd en daarmee de bekostiging. 'Geld volgt de leerling' is hierin het gekozen principe.

Externe ondersteuning

Naast alle extra activiteiten binnen en met collega's uit het ondersteuningsnetwerk zijn externe partijen op onderwerpen actief. Zo worden de voorbereidingen getroffen voor een kwaliteitssysteem waarin SWV en haar scholen hun activiteiten zichtbaar kunnen maken en de doelmatigheid kunnen verantwoorden. Is op een aantal scholen het onderzoek gestart vanuit de Universiteit van Amsterdam rondom interactie docent en leerling. Is de week begonnen met de schooldata uitgevraagd ten behoeve van een groot leerlingstromenonderzoek door KBA-Nijmegen. Daarbij het verder professionaliseren van het ondersteuningsnetwerk in het waarderend perspectief (Kessels & Smit) onder andere door de schoolinnovaties te portretteren en tijdens de netwerk-nieuwjaarbörrel.

Hoe het onderwijs aan meer-/hoogbegaafden in deze ondersteuningslaag meegenomen kan worden is een los vraagstuk. Daarvoor is een overheidssubsidie toegekend. Naast het schoolspecifieke van de deelnemende scholen (Zwijzen, Maasland, Bernrode, Udens College, Hooghuis TBL), omvat het plan activiteiten voor ontwikkelingen op collectieve vraagstukken.

Voor af/ombouw Jeugdzorg+ nemen we samen met vijf aangrenzende SWV-en deel aan een -tevens door overheidssubsidie bekostigde- coalitie.

Al met al een succesvolle periode, dat vertrouwen geeft voor 2024!

Namens het SWV,
Wim van Ruitenbeek